

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАННЯ АГРАРНИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Аграрні заклади вищої освіти України знаходяться в процесі реформування і потребують змін в управлінні відповідно до умов інноваційно-конкурентного середовища. Конкурентоспроможність вищого навчального закладу визначається здатністю: готувати спеціалістів, які будуть конкурувати на зовнішньому та внутрішньому ринках праці; розробляти конкурентоспроможні новації у освітній сфері; вести ефективну відтворювальну політику у всіх сферах діяльності [1]. Сьогодні на ринку освітніх послуг підвищити конкурентоспроможність закладу вищої освіти не можливо без забезпечення якості освітньої діяльності і застосування інноваційних методик і технологій в організації та здійсненні навчального процесу.

Сучасний університет не можливо уявити без застосування інформаційних систем і технологій: для забезпечення внутрішнього документообігу, для створення та підтримки внутрішніх баз даних співробітників, студентів, навчально-методичних матеріалів, наукових публікацій, звітної документації тощо; для долучення до зовнішніх баз даних і програм, у тому числі і міжнародних; для висвітлення публічної інформації університету онлайн; здійснення моніторингу як інструменту системи забезпечення якості. Згідно Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (2015) одним із десяти стандартних процесів внутрішнього забезпечення якості є управління інформацією: "Навчальні заклади повинні збирати, аналізувати та використовувати необхідну інформацію для ефективного управління своїми програмами та іншими видами діяльності" [2-3].

З одного боку інформаційні системи розглядаються як інструмент електронного навчання, з іншого боку вміння їх використовувати розглядається як компетентність майбутнього фахівця. Особливістю університетських інформаційних систем є їхня динамічність, тобто безперервна зміна баз даних, в тому числі баз даних навчально-методичних матеріалів і е-навчальних ресурсів і сервісів, що потребує нових управлінських механізмів із організації та контролю їх якості. Виникає потреба змінити механізми контролю якості електронних навчальних засобів таким чином, щоб з одного боку контролюючі процеси не гальмували динамічні процеси навчального процесу, а з іншого боку - забезпечували якість наданих матеріалів. Крім того, з врахуванням міжнародних вимог, необхідно передбачити процедури долучення до періодичного перегляду і доопрацювання програм всіх зацікавлених сторін: студентів, викладачів, роботодавців. Важливо, щоб всі учасники освітньої діяльності мали доступ до інформації.

Керуючись стандартами і звертаючись до рекомендацій заклади вищої освіти розробляють положення, в яких описують всі процеси освітньої діяльності, включаючи електронне навчання. Кожний університет самостійно визначає процедури моніторингу якості електронних навчально-методичних матеріалів шляхом створення методичних комісій, груп з якості або дана функція покладається на окремий відділ закладу. Результати перевірок подаються у вигляді звітів, протоколів або сертифікатів на електронний засіб навчання.

Аграрні заклади вищої освіти мають ряд особливостей через наявність власних господарств і науково-дослідних центрів, які використовують спеціалізоване програмне забезпечення, працювати з яким потрібно навчити. У Концепції реформування і розвитку аграрної освіти та науки України зазначено: "Сучасний стан економіки країни потребує створення нової системи інноваційного розвитку агропромислового сектора "аграрна освіта - аграрна наука - аграрне виробництво" [4-5]. Електронне навчання має стати проміжною та доповнюючою ланкою у даній системі, виконуючи функцію теоретичної підготовки перед практикою на виробництві (модель характерна для українських закладів вищої освіти), або у випадку перевернутого навчання - функцію закріплення отриманих на практиці знань (модель більше розповсюджена за кордоном). Функція розробки таких електронних засобів навчання покладається на викладача. Електронне навчання практичної роботи передбачає розробку тренажерів або імітаційних моделей. Перед керівництвом університету аграрної сфери постає питання забезпечити навчання викладачів вмінню створювати і використовувати подібні електронні засоби, а перед відділом інформаційного забезпечення - обрати сервіс і налаштувати його технічну підтримку.

Згідно теорії поколінь В. Штрауса і Н. Хоува, невдовзі в університети прийдуть навчатися "діти смартфонів", для яких електронне навчання буде пріоритетним по відношенню до традиційних форм навчання. Аграрні заклади вищої освіти мають бути готовими до такого студента, щоб втриматися на ринку освітніх послуг. Змінюючи пріоритетність методів навчання, важливо не втратити якість освіти. Необхідною умовою забезпечення якості закладів вищої освіти є моніторинг задоволеності споживачів освітніми послугами: студентів, випускників, роботодавців; та моніторинг очікувань стейкхолдерів: абітурієнтів і їх батьків. Якість підготовки випускників аграрних закладів вищої освіти забезпечує університетам конкурентоспроможність на ринку освітніх послуг.

Отже, якість електронного навчання є одним із критеріїв якості вищої освіти і якості освітньої діяльності. Електронне навчання дозволяє вирішувати виклики сьогодення, доповнювати традиційні форми навчання і створювати нові та потребує нових управлінських рішень:

1. систематизувати процеси створення, впровадження та оновлення електронних засобів навчання;
2. забезпечити технічну підтримку та організацію єдиної електронної бази даних навчально-методичних матеріалів;
3. забезпечити навчання та підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників новим методам викладання та використання інформаційних систем і технологій;

4. організувати і забезпечити доступ студентів до електронних засобів навчання;
5. забезпечити якість електронного навчання;
6. здійснювати моніторинг задоволеності споживачів освітніми послугами та моніторинг очікувань стейкхолдерів;
7. забезпечити доступ до інформації усіх учасників освітньої діяльності;
8. забезпечити циклічність процесів забезпечення якості освіти і якості освітньої діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- [1] М.С. Євтух. Структурна модель управління конкурентоспроможністю аграрного вищого навчального закладу // Вісник ЖНЕУ. - Житомир, 2014. - №1-2(43). - 12. - С.250-256.
- [2] Т.А. Сафронов, А.В. Чугай, О.Г. Владимірова. Система внутрішнього забезпечення якості на основі європейських стандартів. - ОДЕУ, 2017. - 66 с.
- [3] Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). - К.: ТОВ "ЦС", 2015. - 32 с.
- [4] А.С. Кобель, А.М. Пугач. Перспективні напрями розвитку державної політики інтеграції вищої аграрної освіти до європейського освітнього простору // Публічне управління та митне адміністрування. - 2016. - №1(14) - С. 55 - 60.
- [5] Про схвалення Концепції реформування і розвитку аграрної освіти та науки [Електронний ресурс]: розпорядження Кабінету Міністрів України від 6 квіт. 2011 р. № 279-р. - Режим доступу: <http://www.zakon3.rada.gov.ua/laws/show/279-2011-p>